

Medlemsbladet

Nr 15 Augusti 2009

Välkommen till 60-årsfest!!

Vår skola fyller 60 i år! I juli 1949 inrättades nämligen Blackebergs samrealskola som skolan hette officiellt. Och det ska vi naturligtvis fira!

Den 3 oktober kl 19 samlas vi i skolan för en drink med tilltugg. Därefter bjuds vi på en generös buffé med kalla och varma rätter. Till det serveras två glas vin eller öl och vatten. Middagen avslutas med kaffe. Bar med självkostnadspriser.

Kvällens hedergäst är Janne Schaffer som uppträder kl 21.

Kallelse till årsmöte

I år är det jubileumsår och vi har beslutat att lägga föreningens årsmötet före jubileumsfesten!

Du kallas härmed till årsmöte i Blackebergs gymnasium lördagen den 3 oktober kl 17.00.

På nästa sida kan du läsa om årsmötet och årsredovisningen i sammandrag. Dagordning och den kompletta årsredovisningen kommer att finnas på föreningens hemsida.

Ingen anmälan behövs.

Festansmälan

Din anmälan vill vi ha senast den 18 september.

Du anmäler dig genom att betala in 450 kr på plusgirokonto 1555920-6. Ange namn, examensår och gärna också e-post.

Höstens aktiviteter

Berwaldhallen för öga och öra

Vi börjar med en rundvandring under sakkunnig ledning och därefter en konsert med Radio symfonikerna under ledning av chefsdirigent Daniel Harding.

Torsdagen den 26 november kl 16.30 – konserten börjar kl 18.00.

Statsvandring genom Blackeberg och Södra Ängby

Vi går på stadsvandring med gamle blackebergaren, juristen och auktoriserade guiden **Per Haukaas** genom våra gemensamma ungdomsområden i Blackeberg och Södra Ängby.

Söndagen den 8/11 kl. 14.00.

Golfmästerskap

Föreningens golfmästerskap 2009 blir 18 hål slag golf med max 24 deltagare på Sollentuna golfklubb.

Fredagen den 18 september med första start kl 12:08.

Läs mer om aktiviteterna på sidan 12.

Ordföranden har ordet:

Den nya skolan i nybyggarsamhället

I början av 1950-talet flyttade vår familj från innerstaden till nybyggarsamhället Blackeberg. Flytten var omtumlande på olika sätt, från ett Södermalm som brusade av liv till tystnaden och mörkret i en förort, dessutom till en ny skola, en samrealskola med både pojkar och flickor

För mig var det en flytt mellan olika världar. Men mötet med en ny skolkultur var omskakande på ett positivt sätt. Min gamla skola, Katarina Realskola, var en klassisk pojkskola med den speciella karaktär, som utvecklas och som kännetecknar alla enkönade miljöer. Stämningen var mjuk, glad och uppsluppen. Pojkar och flickor umgicks på ett naturligt och otvungent sätt. Den stränghet som karakteriserade min gamla skola fanns inte i min nya förortsskola. Här möttes jag av en vänlig och tillåtande miljö med klar humanistisk prägel, en anda som under de första åren aldrig upphörde att förvåna mig.

Lärarna var annorlunda. På min gamla skola fanns en kvinnlig lärare, dyrkad och nästan helgonförklarad av såväl sina manliga kollegor som av oss elever. I den nya realskolan fanns det nästan lika många kvinnliga lärare som manliga. Även lokalerna var annorlunda: ljusare, mer tillgängliga, utan mörka skrymslen. Men i början fanns där många provisoriska lösningar. Nu kan jag inte låta bli att imponeras av den schemaläggare som lyckades få allt att fungera med tanke på den "spilltid" som uppstod då eleverna skulle promenera mellan de ordinarie undervisningslokalerna och gymnastiksalen i Blackebergs sjukhus, en sträcka som de i bästa fall klarade på 10 minuter.

Senare tilkom nya byggnader med lärosalar, skrivsal och en efterlängtat matsal. Men gymnastikundervisningen fortsatte att bedrivas i primitiva former. Skolans ljushall blev en hårt utnyttjad tummelplats för intensiva basketmatcher. Hur många av oss minns inte dessa svettdrypande till-

ställningar utan ordentliga omklädningsrum och duschmöjligheter – men kul hade vi.

Trots att jag bara tillbringade fem år vid Blackebergs läroverk minns jag många av lärarna som duktiga och entusiastiska pedagoger. När jag bläddrar i en gammal skolkatalog blir de förvånansvärt levande. Min klassföreståndare hette Tore Donnér, lundsare, som med stort tålmod och en god portion humor undervisade i biologi och geografi. Under vårterminerna tog han oss ut på exkursioner till Lovön där vi i smågrupper fick lära oss att bestämma arter och göra klassificeringar av växter. Övningarna avslutades alltid med briljanta sammanfattningar då magister Donnér lät oss ta del av sina imponerande kunskaper om naturens flora och fauna.

Den stränge Gustaf Holmér kunde ge BC-varning i engelska, fastän man på skriftliga prov hade redovisat prestationer som värderats till både Ba och AB. Motiveringen var alltid densamma: "Alltför dålig aktivitet under lektionerna...". Vincent Rosén var en fantastisk pedagog som gjorde varje lektion i svenska till en spännande resa i den svenska litteraturen. Denne lärare behärskade suveränt konsten att göra intressanta lektionsinledningar. Som elev gick man alltid till hans lektioner med en spänd förväntan på vad som skulle hända.

Men dessa duktiga och framstående lärare hade naturligtvis inte kunnat utvecklas om det inte funnits en visionär rektor som David Thörnblom med en väl genomtänkt elev- och kunskapssyn. Som elev såg man ofta ofta rektor i skolan. Han vandrade runt i korridorerna och gjorde ofta besök i klasserna. Han utstrålade värme och vänlighet och verkade ha tid för alla.

Många år senare när David Thörnblom hade lämnat rektorsuppdraget vid Blackeberg träffade jag honom på Stockholms skolförvaltning. Han hade av skoldirektören fått hedersuppdraget att svara för som han uttryckte det SYA (Skolans yttre arbete) vilket innebar att David tog hand om mängder av besökare från främmande länder och guidade dem runt i Stockholms skolor och visade de stora resurser som Stockholm förfogade över som AV-central, centralt skolbibliotek, heltidsanställda teatergrupper och sist men inte minst ett fantastiskt pedagogiskt centrum. Eftersom jag vid denna tid var chef för AV-centralen som David gärna visade fick jag flera tillfällen att samtala med honom om gamla tider och hans livsverk Blackebergs gymnasium.

Under våra samtal upphörde jag aldrig att imponeras av hans engagemang i skolfrågor, hans snabba intellekt och ljusa människosyn.

Väl mött den 3 oktober på vår 60-årsfest!

Lennart Waller

Årsberättelse i sammandrag

Föreningens verksamhet under året lämnade ett överskott på 4.107 kronor. Antalet medlemmar steg till 368 vid verksamhetsårets utgång från 352 året innan.

Styrelsen har sammanträtt sex gånger. Åtta program har genomförts, inklusive årsmötet 2008, golfmästerskap och vårens musikal "Hair" i skolan. Pelle Holmberg höll svampkväll med smakprov, Stockholms konserthus besågs vilket följdes av konsert med Peter Mattei, studiebesök gjordes på SVT, Lennart Rydberg föreläste om Stockholms ångbåtstrafik och tog oss med på utfärd med "Storskär". Flertalet program fick stor anslutning med undantag för Solvallakvällen som inställdes.

Medlemsbladet har utkommit med två nummer tryckta i 1200 exemplar vardera, med distribution även till skolans avgångsklasser 2007 och 2008. Det har också uppsatts på föreningens anslagstavla i skolan, i färgversion. Uppdateringen av föreningens hemsida har fortsatt så att till exempel föreningens nya julstipendium kunde få särskild och tidig publicitet där. Det tilldelades Mikaela Jaconelli. Det sedvanliga vårstipendiet gick till Clara Bisander och Sofia Englundh.

Information om hur man kan ordna egna jubiléer och erbjudande om adresslistor har skickats till flera jubileumsklasser tillsammans med Medlemsbladet. Inför det stundande 60-årsjubiléet har representanter från både skolan och föreningen bildat en samverkansgrupp som tillsammans med styrelsen arbetat med föreningens deltagande i skolans jubileumsvecka 28 september- 4 oktober.

Dagordning

Årsmötet kommer att föreläggas styrelseförslag om disponering av årets överskott i ny räkning, om att julstipendiet på 3000 kronor utdelas även 2009, om att summan av sommarstipendiet 2010 fastställs till oförändrat 5000 kronor totalt, om att årsavgiften fastställs till 100 kronor (20 kronor för juniorer upp till fem år efter avgång) och om val av ny styrelse.

Komplett dagordning och årsberättelse kommer att publiceras på hemsidan och därtill finnas vid årsmötet.

Årets stipendiater:

Så blir skolkamrater vänner

Årets sommarstipendiater – Sofia Englundh och Clara Bisander.

Så dyker de upp på utsatt tid i Vällingehuset en vacker junidag, Clara Bisander och Sofia Englundh. Det har blivit en tradition att Medlemsbladet träffar Föreningen Gamla Blackebergares sommarstipendiater där. De kommer tillsammans och ser verkligen ut att vara goda kompisar. Så har de också jobbat en del ihop under skoltiden.

Några dagar tidigare har gått ut skolans gymnasium och samtidigt ur rektor Per Frithiofs hand fått 5000 kronor att dela lika på och ett diplom som förklarar bakgrunden till årets pris: ”För särskilda insatser för sammanhållningen mellan eleverna och arbetsförhållandena i skolan”.

Det som åsyftas är de omtalade ”onsdagsaktiviteterna”. Vi har förklarat det förr men de uppstod som en helt elevstyrd verksamhet under några onsdagstimmar då lärarna har kollegium och de har ständigt utvidgats och förändrats. Numera kan de omfatta volleybollturneringar och innebandy

även vid andra tidpunkter.

Clara och Sofia visste vad de gav sig in på när de utsågs att ta över i ledningen för dessa aktiviteter under sitt sista skolår för de hade varit med tidigare. Men det gällde förstås att hitta på nya former. Särskilt ettorna som var nya i skolan kunde vara lite blyga. De tussades ihop med varandra i en lek som byggde på att alla drog kort som skulle stämma med ett motsvarande kort hos en kamrat, en snabb kram utväxlades och så var en kontakt etablerad. Sedan fortsatte det hela enligt något slags ”hela havet stormarmodell” tills bara en tävlande var kvar. Hur kom det sig att Clara och Sofia hamnade i Blackebergs gymnasium

– Jag höll på med gymnastik och hade kompisar som gick i Blackeberg, berättar Clara som gick ekonomisk linje.

– Min bror gick i Blackeberg, förklarar Sofia som är samhällsvetare.

Och samtliga inspirationskällor talade om den sociala sammanhållning-

en mellan eleverna på skolan och en trygg och bra gemenskap.

Framtiden då?

Clara siktar på studier i spanska i Uppsala medan Sofia tänker sig en bana som psykolog.

Text och foto: Hans Wolf

Föreningen Gamla Blackebergares stipendiater

Sommarstipendiater

2000 Eva Mörk och Linn Wickman
2001 Zacharias Elinder
2002 Erik Krantz
2003 Fredrik Höglund
2004 Emilie Blom och Märta Byfors
2005 Cecilia Grinnal
2006 Olivia Franck och Aida Bijedic
2007 Johan Wiklund och Mårten Björk
2008 Martina Söderman och Nina Gustafsson

Julstipendiat

(utdelades första gången 2008)

2008 Mikaela Jaconelli

David Thörnblom: Rektor för en skola i världen

En skolas historia är dess rektors... Nog ligger det väl mer i den travestin än i det ursprungliga talesättet om riket och dess kungar. I varje fall tycks David Thörnblom närmast ha varit pionjär för en ny och demokratisk rektorstyp. Så framstår han i vännen och kollegan Lars Norrboms bidrag i vänskriften till David Thörnbloms 85-årsdag.

I första volymen av Tage Erlanders dagböcker hittar man under fredagen den 25 mars 1949 följande anteckning: "Ainas tejudning för kollegiet kring David Thörnblom blev nog lyckad men det var kanske en aning mer folk än det var möjligt att klara riktigt bra men jag har en känsla av att det gick mycket hyggligt".

Jo, nog hade David Thörnblom med sin brokiga bakgrund en stor krets av vänner redan då. Aina Erlander och hennes kolleger på "Södra flick", hans gamla arbetsplats, ville fira att han blivit utnämnd till rektor för Blackebergs nya samrealskola. Skolan skulle starta med fyra s k ettfemmor på hösten samma år och förhoppningsvis följas upp med ett gymnasium när eleverna hade hunnit så långt efter fyra eller fem år.

Inhyst i Södra Ängby folkskola. Men skolan fanns ju inte som byggnad. Hela området Blackeberg i Stockholms västra utkant var en skogsbacke som grävskoporna just hade invaderat och som stod inför en snabb utbyggnad medan eleverna under tiden fick

låna en korridor i nybyggda Södra Ängby folkskola.

Internationella utblickar "Stad i världen" kallade Per Anders Fogelström sin romanvolym som delvis tilldrar sig i Blackeberg och Vällingby när skogarna och beredskapstiden gamla övningsfält blivit bostadsområden.

David Thörnblom utnyttjade möjligheterna direkt på volley när gränserna öppnades. Han fick redan 1945 ett erbjudande att bli rektor för Haile Selassie secondary school, Etiopiens enda läroverk, med 125 elever inrymda i en ganska pampig byggnad omgiven av lerhyddor 15 kilometer från huvudstaden Adis Abeba. Det var en ovanlig erfarenhet för en svensk skollärdare och den internationella orienteringen lämnade han aldrig. Som rektor i Blackeberg planterade han den den USA-inspirerade idén med lägerskoleresor på svensk mark 1953. Att de först höll sig inom det nordiska området verkar kanske inte så märkligt idag men det var epokgörande då. Ett liknande tidsperspektiv fanns väl i synen på den etiopiske gymnastiklärare som dök upp i skolan 1956 – inte så uppseendeväckande nu men ganska ovanligt då.

I ett brev till Medlemsbladet från Danmark berättar *Marianne Wisborg* (f Lauritsen), student i första årgången på latinlinjen 1957, hur hon som danska kommit till skolan för att söka in i första ring och hjärtligt tagits emot av David Thörnblom som hade en dansk flagga på skrivbordet. Egentligen var klassen – än så länge – lite stor men hon var välkommen ändå.

När David Thörnblom som pensionär 1989 tillsammans med rumänskfödda hustrun Simone fick uppleva järnriddans uppgång och Ceausescus fall hade han bara några år tidigare lämnat en post som ansvarig för internationella besök på Stockholms skoldirektion.

Bygga från grunden
Att starta en ny skola från grunden utan tradition i väggarna måste ha varit både spännande och utmanande. Med den delvis av eleverna och föräldraföreningen styrda bokhandeln – ett hål iväggen i ljushallen – löstes ett i

Rektor tar första spadtaget på gymnasielängorna 1951, numera B-längorna.

skolorna allmänt problem att få fram böcker till skolstarten med särskilda elevkonton. Att avlöna en kurator fanns inga pengar till men tjänsten tillsattes i samarbete med föräldraföreningen och närbelägna folkskolor. Efter 1960-talets skolreformer tillkom elevvårdskonferenserna.

Men nog hände det att David Thörnbloms demokratisyn utsattes för hårda prövningar. När vårterminen 1955 gick mot sitt slut skulle dåvarande ring LII som det hette "åka på" en skrivning i geografi. Men bara ett fåtal av klassens elever hade i förväg underrettats om datum för skrivningen, att alla till slut fick veta det var deras och inte lärarens förtjänst. Följden blev en skrivstrejck som väckte stort rabalder i kollegiet, klassföreståndaren, latin- och franskläraren Gustaf Holmér fick den tunga bördan att förklara bakgrunden för rektor och övriga.

Rektor löste problemet på följande sätt, berättar klassens dåvarande ordningsman *Per Sköld* i sin dagbok från skolåren. Tre alternativ framlades: uppförandebetyget skulle sänkas (men ingen kan ju egentligen fränkännas rätten att lämna en blank skrivning), skrivningen skulle åsättas betyget C eller så skulle klassen få skriva en ny skrivning under ordnade och korrekta former. Klassen fick själv välja och föredrog givetvis det sista alternativet som närmast var en bekräftelse på att den haft rätt. Ingen annan sanktion ifrågakom.

Brandövning & knivhot

Det förekom dramatiska händelser på andra plan. Kollegan Lars Norrbom berättar i vänskriften hur eleverna skulle utrymma skolan under en brand-

övning. Men David Thörnblom hade, tydligen något oväntat, förberett en mer realistisk föreställning. Brandkåren kom, eleverna slussades ut på stegar från tredje våningen och sist av alla som kapten på skutan kom rektor själv ut på stegen med sin basker höjd till hälsning för brandkårens insats.

Monica Lilja (f Åsbrink), student på allmänna linjens sociala gren 1957, kom tillbaka till skolan som matematiklärare en period på 1960-talet. Hon berättar att hon vid ett tillfälle knivhotades av en elev. David Thörnblom dök upp och med orden "Kom an bara, jag är mästare i boxning, ser du" fick han eleven att tappa både koncepterna och kniven.

Vilket mästerskap och vilken vikt-klass det var förmåler inte historien. Men David Thörnblom hade som junior också spelat fotboll i AIK. Takterna satt i men vid en match mellan elever och lärare på Ängby idrottsplats den 9 juni 1955 bar det sig inte bättre än att han på sin ytterposition brakade ihop med en back i elevlaget så det hördes över hela planen. Eleverna vann matchen med 4-1. David Thörnblom bröt ett nyckelben och tre revben. Dagen därpå infann han sig till skolavslutningen omlindad och omplåstrad men tvingades tillbringa sin 50-årsdag (17 juni) till sängs i bostaden i Blackeberg.

Hyllning på 50-årsdagen

Realskolekamraterna *Christel Niklasson* och *Margareta Börjeson* uppvaktade honom där med följande sång till Gärdebylåtens melodi:
*Kommer vi nu här med lite blommor och blader
För att göra rektorn riktigt munter och glader.*

Det är inte lätt att ligga sjuk med revbena i band.

*När man åker skidor kan det illa gåå
Även om man varit med i AIKÅÅ.*

*Men nu fick rektor blodad tand.
Så kan det gå ibland.*

*Vi vill hurra och gratulera,
sjunga och kvintilera,
utropa HURRA för rektor
på hans 50-årsdag.*

"Det säger rätt mycket om rektorn att vi utan vidare travade upp till honom, att vi brydde oss. Vi gillade honom" skriver Christel och Maggie till Medlemsbladet.

Skoldanser

David Thörnblom hade folkrörelsebakgrund och, var Missionsförbundare och kandiderade till landstinget på folkpartiets frisinnade lista. Det hindrade honom inte från att anställa en kristendoms lärare som var medlem av kommunistpartiet, inte heller från att acceptera skoldanser. Visserligen står det i Svenskt visarkivs skrift "When the Saints... Essäer om Stockholms skolbandsjazz" (2000) att Blackebergs gymnasiums rektor "på inga villkor" tillät skoldanser.

Jodå, den första hölls i samband med skolans första realexamen 1954 - Tage Erlanders son Bo medverkade som trumpetare - och den följdes upp i samband med ett Stockholmsbesök av läroverket i Falun. Sedan filmades dansande blackebergare också av SF-journalen i samband med en lägerskola på tåg 1955. Men det fanns ett villkor: övervakande lärare måste vara med. Därför uppstod en konflikt mellan rektor och eleven Olov Börjesson som tvingades flytta sina arrangemang till Ängbygården med det lätt ironiska namnet Wergeland Jazz Street Club. Brytningen blev total.

Det hör till de märkligaste inslagen i historiken om David Thörnblom och Blackeberg att han fyrtio år senare vid 95 års ålder tog initiativ till ett samtal och en försoning med Olov Börjesson. Han ville också förklara sitt synsätt då med att han var orolig för skolans flickor, berättar Olov Börjesson; en fråga som också berörs i vänskriften.

Inte långt därefter var David Thörnblom död.

Text & foto (första spadtaget): Hans Wolf

Bengt Palmlöf:

En rektor med elevkontakt i räddad skola

I tretton år var Bengt Palmlöf rektor för Blackebergs gymnasium, från 1992 till 2005. Det är den längsta perioden bland skolans hittills elva rektorer efter pionjären David Thörnbloms 22 år. Att det blev så pass länge kan ju ha många förklaringar: att han trivdes med jobbet och passade för det, till exempel.

Själv lägger han till en kompletterande orsak sedan han dykt upp på sin motorcykel för en pratstund och en kopp kaffe hemma hos Medlemsbladets redaktör en dag i juni när stiltje lagt sig över skolorna.

– Skolan hade precis kommit ut ur malpåsen när jag tillträdde, säger han.

Det här kräver en lite längre tillbakablick. Sedan studentexamen upphört 1968 hade Blackeberg under 1970-talet enbart haft tekniska och naturvetenskapliga linjer och tidvis en tvåårig social linje. På 1980-talet överlevde skolan med tillförordnade rektorer och en vårdutbildning som Stockholms läns landsting hade hyrt in i lokalerna för omkring 300 elever. Men i övrigt var linjerna och eleverna få eftersom det hade lagts ett förslag om nedläggning av skolan.

Att det blev en riktig långbänk gynnade förstås inte Blackebergs gymnasium på kort sikt. Den 6 april 1984 skrev DN:s medarbetare Åke Lundquist en krönika med rubriken

”Samling vid pumpen, Blackebergare hitåt!”. Den andades oro för att Nya Elementar skulle läggas ned eftersom en tjänsteman vid skolförvaltningen uttalat att man hade ”gått på pumpen” i planerna på att lägga ned Blackeberg. Först in på 1990-talet kunde en lösning bli verklighet.

– Vi hade upptäckt att gamla Nya Elementar hade en del fonder som man bara kunde behålla genom en fusion, berättar Bengt Palmlöf.

Så kom det sig att elever och lärare i Nya Elementar hösten 1991 flyttade över till Blackeberg och att en oljemålning av Nya Elementars första rektor i Bromma, Sigurd Åstrand, tronar tillsammans med ett exakt lika stort porträtt av David Thörnblom i lärarnas sammanträdesrum i Blackeberg.

Men namnet på skolan blev en kinkig fråga. Skolstyrelsen – och Bengt Palmlöfs företrädare som rektor – hade föreslagit att båda skolorna skulle ingå i namnet. Men det tyckte kommunstyrelsen lät för otympligt. Så man stannade för Blackebergs gymnasium. Det kan tilläggas att föredragande skolborgarrådet Agneta Rehnvall (m) var gammal Blackebergare liksom två andra borgarråd i kommunstyrelsen, Lennart Rydberg (fp) och Mats Hulth (s).

Att Bengt Palmlöf kom tillbaka till den skola han hade gått i låter som en

skolroman à la ”Den nye läraren på Singleton” men är inte helt ovanligt i verkligheten, vilket Blackebergskollegiet genom åren kan ge en del exempel på.

– Eftersom jag bodde längst västerut på Cederströmsvägen vid Islands-torget hade jag nära till skolan. När jag bytte flygel från längan vid skogen till den vid entrén fick jag min skolväg förlängd med det dubbla, säger han.

Ändå var hans väg till skolan först lite krånglig. Men hans syster gick i Blackeberg och hans mamma var aktiv i skolans omtalade föräldraförening och på så sätt etablerades en kontakt med David Thörnblom som tyckte att han skulle börja i Blackeberg.

– Jag kom in i en ettfyra 1958 och tog studenten 1965. Sedan ville jag egentligen bli flygare.

Han uttogs att göra sin värnplikt som rekdykare i Karlskrona men en hälsoundersökning satte p för flygarp-lanerna. Så i stället utbildade han sig till gymnastiklärare på GCI (GHI) och blev idrottslärare i Spånga. Men fackligt arbete tog alltmer tid, bland annat fem år i lärarnas utbildningsnämnd.

– Fördjupar man sig i något blir det trista roligt, säger han. Jag blev ombudsman nästan på heltid, läste arbetsrätt för professor Folke Schmidt och fick ett erbjudande från civilingenjörsförbundet men tackade nej.

Skolans verklighet lockade. Bengt Palmlöf blev studierektor i Bromma 1984 och t f rektor på Nya Elementar 1990.

– Lärarrekrutering och elevcentrering är det viktigaste för mig, anser han.

Det senare kan många av Föreningen Gamla Blackebergares tidigare stipendiater vittna om. De berättar gärna om Bengt Palmlöfs minne för elevernas namn och om hur han haft några personliga ord för var och en som han stött ihop med i ljushallen.

Detta har han förvisso lärt av föregångare som bland andra David Thörnblom. Klassfoton har han gärna delat ut till lärarna för att sprida den kunskapen till nya lärare inför starten på en termin.

Text & foto: Hans Wolf

Per Frithiofson:

Med blickar mot framtiden

När Medlemsbladet träffade Blackebergs gymnasiums rektor Per Frithiofson efter hans första termin för två och ett halvt år sedan låg nyfallen snö på träden utanför skolan. Han lyfte fram tre områden som han ansåg skulle komma i centrum på skolan den närmaste tiden: rekrytering av nya lärare efter många pensionsavgångar, rättvis betygsättning och ett ökat utbud av speciella utbildningar för att möta friskolornas lockbeten.

Inför höstterminen 2009 möts vi igen en augustidag, sommarvärmen hänger kvar och skolan väntar på anstormningen av nya och gamla elever till sin jubileumssäsong. Vad har hänt på de fokuserade områdena?

– Vi har en bra lärarrekrutering med många sökande. För det första lockar tjänsterna många även bland dem som har trygga anställningar på andra håll, det kan var ett femtiotal sökande per tjänst. Det beror ju på att skolan har ett så gott rykte. Sedan har vi en noggrann prövning av referenser och har infört anställningsintervjuer där skolans ämnesansvariga lärare också medverkar.

Likvärdighet i betygsättningen är det viktigaste för eleverna, anser Per Frithiofson.

– Det är inte så mycket diskussioner med missnöjda elever längre, berättar han.

Betygsättningen lämnar i och för sig en betydande frihet för lärarna. Inte bara individuella insatser ska bedömas

utan också elevens betydelse för skolkamraternas utveckling, vilket kanske inte är så uppmärksammat eller självklart bland gamla blackebergare. Per Frithiofson upplyser att det fortlöpande arbetet med betygsriterierna kommer att kunna följas på skolans hemsida.

Specialiseringen har på senare år fokuserats på några skolor som sökt och fått status som pilot- eller elitskola. Per Frithiofson har inte sökt sig in där utan valt en annan linje.

– En del elever får möjlighet att läsa akademiska kurser på KTH och får tillgodoräkna sig det både där och på gymnasiet.

Kinasatsningen har redan blivit mycket omtalad. Den inkluderar också språkundervisning i mandarin. Och i Blackebergs gymnasium blev det intresset ingen dagslända utan det håller i sig. Intressant nog har skolan kontakter både med Pekingregimen och med Taiwan, som i Sverige är representerat av ett informationskontor och valt Blackeberg som en av 20 skolor man samarbetar med.

Troligen kommer Blackebergs gymnasium tillsammans med några andra svenska skolor att vara representerat vid världsutställningen i Shanghai i juni 2010. Per Frithiofson ska dagen efter vårt sammanträffande på ett möte om just detta.

Läs mer om betygsättningen på sidan 10 från en debattartikel i DN.

Text och foto: Hans Wolf

Fakta om skolan

Rektorer

1949-1971 David Thörnblom
1971-1973 Gillis Axelsson
1974-1976 Einar Hedquist
1976-1977 Karl-Gustav Kökeritz
1977-1984 Bengt Ekström
1984-1989 Gösta Lindgren
1989-1990 Britt Ahlgren
1990-1992 Sven Gullman
1992-2005 Bengt Palmlof
2005-2006 Marianne Ljungkvist
2006- Per Frithiofson

Skolan har haft följande namn

1949-1953 Samrealskolan i Blackeberg
1953-1959 Samrealskolan och kommunala gymnasiet i Blackeberg
1959-1962 Högre allmänna läroverket och kommunala gymnasiet i Blackeberg
1962-1968 Högre allmänna läroverket i Blackeberg
1968- Blackebergs gymnasium

Skolformer

1949-1960 5-årig samrealskola
1957-1964 4-årig samrealskola
1959-1963 3-årig samrealskola
1961-1962 Enhetsskola (högstadium)
1962-1972 Grundskola (högstadium)
1953-1962 4-årigt kommunalt gymnasium
1959-1967 4-årigt statligt gymnasium
1963-1968 3-årigt statligt gymnasium
1966-1994 3-årigt gymnasieskola
1970-1972 2-årig fackskola
1971-1983 2-årig gymnasieskola
1977-1984 Diverse vårdlinjer
1994- 3-årigt programgymnasium

Examina och prov

Realexamen 1954-1964
Studentexamen 1957-1968

Skolsymbolen

En symbol för skolan - en sköld med bergsilhuetter - utformades av ingenjör Åke Ekelund, som var förälder till en elev vid skolan samt av teckningslärare Björn Berndtson. Det är också denna symbol som vår förening "länat" för sin symbol.

Reliefen

Konstnären Elis Eriksson svarade för reliefen "Stilisering av undervisningsämnen" som suttit på fasaden mot Wergelandsgatan sedan 1954.

Till sjöss med Blackebergarna

Lennart Rydberg, Sten-Ove Nilsson och Eva Nygren ombord på "Storskär".

Tursamt nog ingår före borgarrådet Lennart Rydberg i Gamla Blackebergares led. Att han dessutom numera är ordförande i Stiftelsen Skärgårdsbåten bäddade för ett ovanligt innehållsrikt dubbelprogram under vårsången.

Med en blandning av generositet, entusiasm och kunskaper ställde han först upp med ett bild- och faktsäckat föredrag i skolan den 27 april. Det handlade förvisso inte bara om skärgårdsbåtar. Ska man skildra Stockholms ångbåtars historia måste Mälartrafiken med från början och då hamnar vi, berättade Lennart Rydberg, på 1820-talet då ångbåtstrafiken längs Mälarestäderna började långt innan järnvägarna var påtänkta. Det var en pionjärverksamhet för svensk ångbåtstrafik över huvudtaget och den ju fått sitt litterära eftermäle i Carl Jonas Love Almquists roman "Det går an". Linjen Stockholm-Mariefred t/r är för övrigt den enda av dessa förbindelser som alltså finns kvar, trafikerad av ett fartyg, Mariefred, som är 105 år gammalt.

Den 13 maj var det dags för oss att gå ombord på Storskär vid Strömkajen med Lennart Rydberg som ciceron. Färden gick till och från Linanäs på Ljusterö i vackert vårväder och ett kvällsljus som lade ett trolskt skimmer över skärgården. Storskär fyllde 100 år förra året - hon byggdes på Lindholmens varv i Göteborg - så det fanns

mycket att titta på också inombords, inte minst maskinrummet. Och så var vi förstas i matsalen...

Stor uppslutning var det vid båda tillfällena och en del passade på att gå med i Stiftelsen Skärgårdsbåten. Mer läsning i detta ämne stod Lennart Rydberg för i Medlemsbladet nr 14.

Text och foto: Hans Wolf

Ett annat liv på scenen

Program: Musikalen "Hair"
Musik: Galt MacDermot
Text: James Rade, Jerome Ragni
Regi och sånginledning: Mats Hilmo
Scenografi- och ljushandledare: Adam Stone

Nästan hundra medverkande kunde man räkna till när Blackebergers gymnasium presenterade årets musikal som spelades sex gånger första veckan i maj. I år hade valet fallit på "Hair", klassikern som brukar kallas hippiegenerationens och Flower Power-kulturens musikal och som överlevde decenniet i Milos Formans filmversion mer än tio år efter premiären 1967.

För de äldsta Gamla Blackebergarna representerar detta en ny, okonventionell och kanske lite oväntad framtid som snart övergick i något annat men lämnade sina spår. För alla som stod på scenen nu, födda efter murens fall, är det historia som påverkat föräldragenerationen. Men lika väl som man på skolscenen kunnat spela "Cabaret" med rötter i 1930-talet kan man förstås hitta egna trådar, eller hårstrån, att dra

ut i "Hair". Och att "alla människor är skapade lika" ryms både i "Hair" och i Magna Charta från 1200-talet. Så underskatta inte historien. Det har inte heller blackebergarna gjort; de spelar med engagemang och liv. Visst är det märkligt för övrigt att allt fungerar så pass väl på scenen trots det stora uppåtbådet och det snabba tempot. Scenen med dansen kring Claude (Markus

Kämpe), som kommer till New York för att mönstra men hamnar i ett hippiekollektiv, är ett exempel.

Musikaliskt fångslas jag ändå mest av ett lite bluesartat solonummer i början av andra akten med Crissy, sökaren med brustet hjärta. Cecilia Blomberg gör en otroligt "färdig" och fångslande insats här.

Text och foto: Hans Wolf

Träff med Bolibompa

En riktig publikmagnet är tydligen Sveriges Television när det bjuds in till studiebesök som när Gamla Blackebergare sökte sig upp till Oxenstiernsgatan 34 den 17 mars.

Vi fick delas upp i två grupper, en under ledning av Lars Lindström och en (som jag tillhörde) med Elisabeth von Scheven som vägvisare och initierad berättare; hon var inte rätt och slätt guide utan hade egen erfarenhet som anställd i själva verksamheten att bygga på.

Vandringen gick till verkstadsdelen där bland andra Bolibompa tronade med en kanske oväntad grandeur. Och så besökte vi Aktuellts studiolokaler där det stora lugnet före stormen rådde. Till och med på väderfronten var det så lugnt att några av oss kunde ta över framför kartorna och proklamera vilket väder vi ville. Som tur var fanns inga kameror påslagna. Till slut kollide-

Gamla blackebergaren Gunilla Kierkegaard vid Bolibompa.

rade vi med Mona Malmsjö som precis höll på att samla den inbjudna publiken till Babben.

Kvällen avslutades med att en stor del av oss invaderade restaurang

Wing Shing på Valhallavägen där personalen tog hand om den oväntade anstormningen på bästa sätt.

Text och foto: Hans Wolf

En skola där eleverna trivs

Som vanligt håller sig Blackebergs gymnasium väl framme när **Stockholms skolundersökning** för år 2009 publiceras. Tanken är att hålla beslutsfattare i stad och skola à jour med hur elever och föräldrar ser på skolan som helhet, både den kommunala och den fria. Praktiskt taget allt skall med, från hur de ser på undervisningen och lärarna, informationen om vad som händer i skolan, hur det är med sammanhållningen mellan eleverna och jämställdhet mellan könen, om det förekommer sexuella trakasserier, arbetsmiljön och den fritid man har i skolan, maten, om man skulle rekommendera skolan till sina kamrater som inte går där...

Det här vägs sedan ihop till en helhetsbild där Blackeberg hamnar på drygt åtta i en tiogradig skala. Det är, vi höll på att skriva som vanligt, högst bland gymnasieskolorna i Bromma och står sig bland de bästa i hela staden. Ska man hitta några gymnasier med entydigt bättre värden får man gå till speciella och inte riktigt jämförbara skolor som Elektrikergymnasiet, Industritekniska gymnasiet och Stockholms estetiska gymnasium eller bland breda skolor Viktor Rydbergsgymnasiet vid Jarlaplan och, med betydligt mindre marginal, Kunskapsgymnasiet i Globen. Överraskande är att Norra Real inte hamnar högre än kring sju medan Södra Latin, Kungsholmens gymnasium/Musikgymnasiet och Enskilda gymnasiet ligger Blackeberg i hasorna.

Sedan kan man tillägga att Blackebergs gymnasium med en svarsfrekvens på 89 procent ligger i topp där också vilket måste borga för en viss tillförlitlighet i resultatet. Ett par skolor, däribland Höglandsskolan, har en svarsfrekvens på under hälften. Generellt har de kommunala gymnasierna i genomsnitt något bättre svarstäckning

än friskolorna men skillnaden är inte stor – 81 mot 79 procent.

Betygsdebatt i DN

Blackebergs gymnasium har inte de högsta betygen i Sverige, det har Pro Civitas privata gymnasium i Helsingborg där var femte elev har högsta betyg i samtliga kurser. Men Blackeberg åberopas tillsammans med Södra Latin på DN Debatt 17/8 av professor Magnus Henrekson och fil dr Jonas Vlachos som exempel på eftersökta kommunala skolor där eleverna hade lika höga betyg på de nationella proven i nian som de bästa privatskolorna men gav lägre andel höga betyg i gymnasiet (för Blackebergs del 3,4 procent). Forskarna undrar om vissa skolor lockar med högre betyg i konkurrens om eleverna.

Ny "Strindbergsfejld"

Detta om statistik. Om siffror spelade någon roll för att **Lars Dahlbäck** efter en lång och framgångsrik karriär som litteraturhistoriker lämnade huvudredaktörskapet för nationalupplagan av August Strindbergs samlade verk må vara osagt. Vid studentexamen i Blackebergs första kull 1957 apostroferades han vid "gubbskivan" av den eminente svensk- och historieläraren Gunnar

Ander som när han såg Lars Dahlbäck minspel under lektionerna ibland undrade: "Vad har jag nu sagt för toktigt?"

Nu rapporterade Svenska Dagbladet i vintras (5/2) om en ny Strindbergsfejld. Strindbergsprojektet har genom åren ömsom kritiserats för en viss saktfärdighet och berömts för sin höga nivå. Enligt SvD bottnar den nya fejden i att den stiftelse som finansierar utgivningen i ett pressat ekonomiskt läge inte kom överens med Dahlbäck utan tyckte att det räckte med 30 procent av lönen utöver hans pension från Stockholms universitet för det som får förmodas vara ett heltidsjobb.

Blackebergsförfattare

Men nu får det vara nog med siffror! Den litterära världen är ju byggd på ordet. I våras fick gamla blackeberga **Gun-Britt Sundström** en författarskyld uppsatt på Surbrunnsgatan 48 i Stockholm, en adress som dök upp redan på första sidan i hennes roman "Maken" från 1976. Som också framgått i Medlemsbladets rampljusspalt tycks hon med nyutgivningar och nytryck åter ha fått aktualitet som författare efter många år som kulturskribent i pressen och ledamot av bibelkommission och språknämnd.

I en annan generation Blackebergsförfattare har **John Ajvide Lindqvist** förvisso helt andra inspirationskällor. Vid något tillfälle lär han själv ha följt med på en av Stockholms stadsmuseums vandringar i vampyrspåren i Blackeberg, berättar Dagens Nyheter 20 juli. Tidningen har också varit med men utan författarens sällskap. Det är intressant att läsa att guiden Nina Sandberg tar upp det som riskerar att drunkna i vampyrblodet i boken och framför allt i filmen: utsattheten och mobbningen.

Man får hoppas att det var ett övervunnet stadium när John Ajvide Lindqvist kom till Blackebergs gymnasium, som inte skildras i boken. Och den i hans Sommarprogram omtalade mordbranden i skolskåpet lär inte ha inträffat där.

Hans Wolf

Backspegeln

Studenttåget 2007.

Åke Lindgren vid mikroskopet i det som enligt kemiläraren C O Sandström var Sveriges modernaste kemisal 1954.

Rektor David Thörnblom vid det första spadtaget för den första skolbyggnaden 1951.

"Realbalen" - skoldans vid skolans andra realexamen 1955. På trumpetet Tage Erlanders son Bo, basist andraringaren Dag Wallerstedt.

2007 års musikal "We will rock you".

Gymnastikläraren Åke Nilsson tillsammans med skolans basketlag 1964.

Luciafirande i början av 60-talet.

Fler bilder och annat historiskt material finns på vår hemsida!!

Höstens program

Berwaldhallen för öga och öra

Chefsdirigent Daniel Harding. Foto: Stina Gullander, SR

Med Berwaldhallen fick Radiosymfonikerna 1979 äntligen ett eget "hem" i en modern och konstnärligt ytterst stilfull utformning i korsningen mellan TV-radiokvarteren och diplomatkvarteren vid Strandvägen-Oxenstiernsgatan. Vi vandrar runt i huset under sakkunnig ledning och hör därefter en konsert med orkestern i sin fulla glans under ledning av dess engelske chefsdirigent Daniel Harding. Den exceptionellt begåvad relativt unge britten (34 år) anknyter med sitt program till en engelsk tradition: huvudnumret tjecken Antonin Dvoráks sjunde symfoni beställdes nämligen av Philharmonic Society i London och uruppfördes där under tonsättarens ledning 1885. Sjunde symfonin anses av många – även i ljuset av de två symfonier som sedan följde, däribland den berömda "Från nya världen", som hans mest storslagna och helgjutna symfoni där den nationella tonen underordnar sig en internationellt allmängiltighet och resning. Dessutom spelas Richard Strauss tondikt "Don Juan".

Tid: Torsdagen den 26 november kl 16.30 (konserten börjar kl 18)

Plats: Samling vid entrén till Berwaldhallens foajé

Kostnad: 200 kronor för visning och konsert

Anmälan senast 20/11 till Hans Wolf, tel 08 370941, mobil 070 404 6976, e-post 08370941@telia.com

Obs! Antalet platser är begränsat så var gärna ute i tid!

Golfmästerskap

Föreningen Gamla Blackebergares golfmästerskap 2009 blir 18 hål slag-golf med max 24 deltagare.

Tid: Fredagen den 18 september med första start kl 12:08

Plats: Sollentuna GK.

Kostnad: 400 kronor. I det ingår ett litet prisbord.

Anmälan senast den 10 september med golf-id till

hellstrom.nilsson@telia.com eller Peter Hellström (tel. 0706776312)

Glöm inte.....

Årsmöte

3 oktober kl 17.00 i skolans lokaler. Läs mer på sidan 1 & 2 i tidningen.

Jubileumsfest

3 oktober kl 19.00. Läs mer på första sidan och i den separata inbjudan.

Vandring i gamla skoltrakter genom Blackeberg och Södra Ängby

Vi går på stadsvandring med gamle blackebergaren, juristen och auktoriserade guiden **Per Haukaas** genom våra gemensamma ungdomsområden i Blackeberg och Södra Ängby. Med utgångspunkt i skolan går vi genom Blackebergs centrum. Självklart vill vi inte vara sämre än Stadsmuseums uppmärksammade succévandring på senare tid så det blir lite avstickare i en annan gammal blackebergares – John Ajvide Lindqvist – och hans varulvars efterlämnade fotspår.

Södra Ängby – där vår skola en gång startade – har ju också avsatt en del spår i film- och tv-historien men bjuder också mycket annat värt att notera. Vi passerar Södra Ängby skola, passerar Carl Larssons väg och Ängbyhöjden och kommer slutligen till T-Ängbyplan vid Färjestadvägen (döpt efter den av Södra Ängbybon Jonas Hallberg upptäckte och dittills okände konstnären Färjestad) där det kan bli dags för lite lekamlig avrundning efter omkring två timmars promenad för den som vill. Alternativt kan samkvämet ordnas i en Södra Ängbyvillan med bevarad originalinteriör.

Tid: söndagen den 8/11 kl. 14.00

Plats: Samling utanför Blackebergs gymnasiums huvudentré

Kostnad: Ingen

Anmälan till Kerstin Eliasson senast den 2/11 på tel. 08 381072, mobil 070 3663928

Redaktion

Hans Wolf, chefredaktör
e-post: 08370941@telia.com